

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

דף הרחבה למנחה – נמשכת שיירה

רציונל כללי

מטרת דף השיח היא לעורר את המשתתפים להבנה שסיפור העלייה לארץ הוא סיפור מרכזי בבניית החברה הישראלית ומשותף לכולם. בדף השיח ננסה להמחיש למשתתפים כי העלייות השונות עיצבו את דמותה של החברה וגם את סיפורם האישי. נסקור את מגוון העלייות המרכזיות, נבחן גישות התייחסות לתפקיד העלייה וכן נברר כיצד הסיפור האישי משתלב הסיפור הכללי.

רצף העלייות

עד עליית החסידים ב-1777 מוזכרות רק עלייות בודדים.
למעלה מ-100 שנה לאחר מכן מתחילות העלייות הציוניות:
1882 עלייה ראשונה והקמת יישובים עבריים.
1904 עלייה שנייה.
1920 עלייה שלישית.
1924 עלייה רביעית.
1931 עלייה חמישית.
1934 עליית הנוער והעפלה.
1937 ואך על פי כן – עלייה רוויזיוניסטית.
1942 העפלה מארצות האיסלם.
1948 עליית סוריה ולבנון, העלייה הגדולה.
1950 עליית רוניה, תימן, פולין ועליית עזרא ונחמיה, צפון אפריקה.
1953 מבצע כורש.
1956-57 עליית גומולקה.
1962 מבצע יכין.
1967 עליית יהודי ארצות המערב.
1969-70 עליית ברית המועצות.
1984 מבצע משה.
1990 עליית יוצאי חבר העמים לשעבר.
1991 מבצע שלמה.
2000 עליית אמריקה הלטינית.
כיום עליית יחידים.

יישוב עיירות פיתוח בדרום

באמצע שנות ה-50 החלו להיווצר עיירות הפיתוח בדרום הארץ, עיירות אלו יושבו על ידי עולי העלייה ההמונית (עליית שנות ה-50 ממגוון ארצות ערב). ראשונות לקום היו שדרות וירוחם (1951), אשר יושבו על ידי עולים מפרס (איראן), מרוקו, הודו וכורדיסטן. ב-1954 קמה קריית גת ושנה לאחר מכן נוספו דימונה ואופקים, ב-1956 הוקמה נתיבות. יישובים אלו יושבו על ידי עולי צפון אפריקה, בעיקר מרוקו ותוניס.

מדור חינוך – לאנשי חינוך והדרכה: <http://www.kkl.org.il/youth-and-education>

חלון ירוק – אתר קק"ל לצעירים: <http://www.greenwin.kkl.org.il>

© כל הזכויות שמורות לקרן קימת לישראל, החטיבה לחינוך ולקהילה

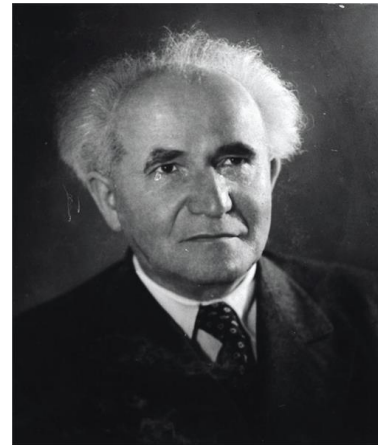
החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

דוד בן גוריון

ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל. נולד בפולין בשם דוד גרין, וקיבל חינוך יהודי וציוני. בגיל 20 עלה לישראל. בשנותיו הראשונות בארץ עבד במושבות השרון ובגליל, והחל לעסוק בכתיבה. באותה תקופה שינה את שמו מגרין – לבן גוריון. בשנת 1912 החל ללמוד משפטים בקושטא, אך לא השלים את לימודיו. לאחר מלחמת העולם הראשונה פעל להקמת מפלגת פועלים גדולה בארץ ישראל, והיה ממייסדיה של הסתדרות העובדים הכללית.

בה' באייר תש"ח, 14 במאי 1948, עם סיום המנדט הבריטי, הכריז בן גוריון במועצת העם הזמנית על הקמת מדינת ישראל ועל ייסוד הממשלה הזמנית, שבה כיהן בן גוריון גם כראש ממשלה וגם כשר הביטחון.

דוד בן גוריון עמד במוקד קבלת ההכרעות הלאומיות בתקופת "המדינה שבדרך" והמאבק, בהקמת המדינה ובמלחמת העצמאות, וכן גם במהלך 15 השנים הראשונות של המדינה.

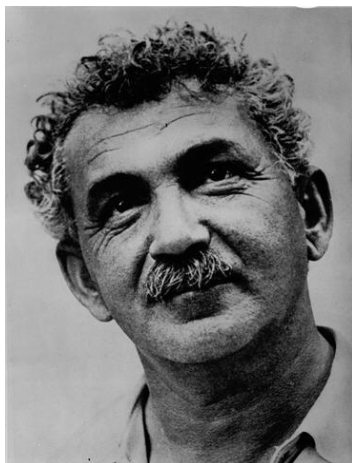
דוד בן גוריון. צילום: סטודיו אלכסנדר

ברל כצנלסון

ברל כצנלסון, יליד 1887, עמד בראש דירקטוריון קק"ל, יחד עם הרב מאיר בר-אילן ואברהם גרנות. אולי יותר מכל אדם אחר היה ברל מזוהה עם תנועת העבודה הציונית ושימש מורה-מנהיג שלה, הוגה-דעות וסופר.

כצנלסון עלה ארצה מרוסיה ב-1909 והחל דרכו כפועל חקלאי בפרדסי פתח תקוה, חדרה וסג'רה. מאוחר יותר עבר לקבוצת כנרת והחל לעסוק בארגון איגודי הפועלים, עד שב-1920 היה מיוזמי הקמת ההסתדרות.

במלחמת העולם הראשונה התנדב לגדוד העברי ולאחריה השתתף בהקמת מוסדותיה המשקיים של ההסתדרות ויזם רבים מהם: "ניר", בנק הפועלים, והעיתון "דבר", שהיה עורכו הראשון. ברל מיעט לכהן בתפקידים רשמיים, אך לתפקידו בקרן קימת לישראל ייחס חשיבות רבה ואף אמר שאם היה צריך לבחור בתפקיד אחד בלבד היה בוחר בקק"ל.

ברל כצנלסון, צילום: אברהם מלבסקי